

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-200>

УДК 338.5:658.8

ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРЕВЕНТИВНИХ ПІДХОДІВ АДАПТАЦІЇ ДО ВИКЛИКІВ БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА

FEATURES OF PRICING AS A TOOL TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF USING PREVENTIVE APPROACHES TO ADAPT TO THE CHALLENGES OF THE SECURITY ENVIRONMENT

Ковальчук Альона Миколаївна

кандидат економічних наук,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут» імені Ігоря Сікорського»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9059-8303>

Сафонік Наталія Петрівна

кандидат економічних наук,
Державний університет «Київський авіаційний інститут»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9822-3696>

Гейдор Владислав Олександрович

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Державний університет «Київський авіаційний інститут»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-7373-001X>

Kovalchuk Alona

National Technical University of Ukraine
"Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

Safonik Nataliia, Heidor Vladyslav

State University "Kyiv Aviation Institute"

Стаття присвячена актуальним питанням ціноутворення як інструменту підвищення ефективності діяльності підприємств. Проаналізовано та систематизовано фактори, які впливають на ціноутворення в умовах сучасних викликів. Проаналізовано зміну структури реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Нова пошта», що дозволило оцінити вплив різних факторів на ціноутворення та виявити ключові елементи, які безпосередньо впливають на ефективність діяльності. Здійснено прогнозування динаміки зміни собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Нова Пошта» на 2025–2027 рр., що дозволило оцінити майбутні тенденції розвитку собівартості. Визначено, що оскільки собівартість має прямиий вплив на формування цін на послуги, прогнозоване зростання витрат вимагає коригування цінової політики для збереження рентабельності. Окреслено основні етапи формування стратегії ціноутворення. Визначено особливості формування стратегії ціноутворення, з урахуванням превентивних підходів.

Ключові слова: підприємство, ціноутворення, ефективність діяльності підприємства, витрати, стратегія ціноутворення, превентивні підходи.

The article is devoted to topical issues of pricing as a tool for improving the efficiency of enterprises. Analyzed and systematized factors that affect pricing in today's challenges. Enterprises should carefully analyze the market situation, production costs, the level of competition, demand for their products and changing economic conditions in order to adjust prices in accordance with external and internal challenges. The change in the structure of products

(goods, works, services) sold by Nova Poshta LLC was analyzed, which made it possible to assess the influence of various factors on pricing and identify key elements that directly affect the efficiency of activities. It is determined that a significant increase in costs in the context of individual components requires a revision of approaches to pricing to ensure financial stability in conditions of economic instability and external challenges. The dynamics of changes in the cost of sold products (goods, works, services) of Nova Poshta LLC for 2025-2027 was forecasted, which made it possible to assess future trends in the development of cost. It is determined that since the cost has a direct impact on the formation of prices for services, the projected increase in costs requires adjustment of the pricing policy to maintain profitability. The main stages of formation of the pricing strategy are outlined. The features of formation of the pricing strategy, taking into account preventive approaches, have been determined. It is outlined that the formation of a pricing strategy, taking into account preventive approaches, is critical for enterprises operating in an unstable environment and requires an integrated approach, including stages focused on constant monitoring and analysis of changes in the external and internal environment, as well as the development of flexible and adaptive mechanisms for pricing. It has been substantiated that the efficiency of pricing is an important factor for improving the overall performance of the enterprise, especially in conditions of instability and security challenges. It is determined that in order to ensure the stable development of the enterprise, it is necessary to implement strategies based on flexibility and ability to adapt to changes in the external environment, including in pricing.

Keywords: enterprise, pricing, efficiency of enterprise, costs, pricing strategy, preventive approaches.

Постановка проблеми. В умовах сучасних викликів безпекового середовища, таких як економічна нестабільність, військовий стан, політична невизначеність та зростання конкурентного тиску, підприємства змушені адаптувати свої управлінські підходи для забезпечення ефективності та стійкості діяльності. Одним із ключових інструментів, який може забезпечити адаптацію до змін, є ціноутворення. Традиційні підходи до формування цін здебільшого орієнтуються на покриття витрат, забезпечення конкурентоспроможності та досягнення бажаного рівня прибутковості. Проте в сучасних умовах вони виявляються недостатньо ефективними через їхню обмеженість у врахуванні ризиків, невизначеностей та інших факторів безпекового середовища, що обумовлює необхідність інтеграції превентивних підходів у процес ціноутворення, які б дозволяли не лише реагувати на ризики, але й попереджати їх, забезпечуючи підприємствам конкурентні переваги. Актуальність даної проблеми підсилюється необхідністю підприємств адаптуватися до змінного безпекового середовища, де зростають ризики втрат фінансової стабільності та зниження конкурентоспроможності. Виходячи із вище означеного, виникає необхідність дослідження особливостей ціноутворення як інструменту підвищення ефективності діяльності підприємств у контексті реалізації превентивних підходів, які враховують сучасні виклики безпекового середовища, що дозволить розробити науково обґрунтовані рекомендації для формування гнучкої та ефективної цінової політики, спрямованої на забезпечення стабільності та стійкого розвитку підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Особливості ціноутворення, методичні підходи до встановлення цін, окремі питання пов'язані з формуванням цінової політики та цінових стратегій знаходять своє відображення в працях таких науковців як Веселовська Т. [2], Дарушин О. [7], Дергалюк Б. [3], Ліганенко І. [7], Ліман В. [8], Ощепков О. [10], Пашкуда М. [11], Рябенка М. [12] та ін. Проте, з огляду на динамічні виклики сучасного безпекового середовища, економічну нестабільність, постійні зміни у ринкових умовах, вплив глобальних криз, війни, актуалізуються питання дослідження теми ціноутворення, зокрема розробки ефективних цінових стратегій, які сприятимуть підвищенню ефективності діяльності підприємств, їх гнучкості та здатності швидко адаптуватися до нових реалій.

Метою статті є обґрунтування особливостей ціноутворення як інструменту підвищення ефективності діяльності підприємств у контексті використання превентивних підходів в умовах сучасних викликів безпекового середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. Використання превентивних підходів до ціноутворення стає необхідністю, адже передбачає прогнозування можливих ризиків і загроз, адаптацію до змін ринку та створення стратегій, спрямованих на мінімізацію втрат.

Показник Індексу активності бізнесу (UBI) наразі становить лише 39,9 пункту із 100 можливих (рис. 1). Такий рівень індексу демонструє недовіру бізнесу до можливостей стабілізації та зростання в найближчі місяці, що посилює потребу у впровадженні ефективних стимулюючих інструментів. Одним із ключових механізмів, який може сприяти підви-

щенню стійкості та адаптивності підприємств, є застосування превентивних підходів в контексті ціноутворення, які були б спрямовані на зменшення ризиків і забезпечення конкурентних переваг в умовах сучасних викликів. Виходячи із вище означеного, аналіз особливостей ціноутворення в умовах сучасних викликів стає необхідним для розробки стратегій, спрямованих на підвищення фінансової стійкості та адаптивності.

Ефективність застосування превентивних підходів до ціноутворення значною мірою залежить від здатності підприємств долати внутрішні та зовнішні перешкоди, які обмежують їхній потенціал. На сьогодні низка проблем стримує повноцінний розвиток підприємств, серед яких зростання вартості сировини та транспортування, суттєве підвищення цін на енергоносії, застарілість технологічного обладнання та недостатній рівень впровадження інноваційних методів виробництва. Додатково ускладнюють ситуацію наслідки війни росії проти України, зокрема значна частина заводів і підприємств була пошкоджена, знищена або знаходиться на тимчасово окупованих територіях, спостерігається дефіцит запчастин та матеріалів, масовий виїзд кваліфікованих фахівців за кордон, зростання страхових ризиків і порушення логістичних ланцюгів [7]. У таких умовах розробка ефективного механізму ціноутворення набуває критичного значення для забезпечення стабільності та адаптивності підприємств.

Ціноутворення є результатом взаємодії внутрішніх та зовнішніх факторів (рис. 2).

Підприємства повинні уважно аналізувати ринкову ситуацію, витрати на виробництво, рівень конкуренції, попит на свою продукцію та змінювані економічні умови, щоб коригувати ціни відповідно до зовнішніх і внутрішніх викликів. Тільки таким чином можна досягти оптимального рівня цін, який забезпечить як конкурентоспроможність, так і фінансову стабільність підприємства.

Собівартість продукції на підприємствах різних галузей має значні відмінності, що істотно впливає на формування цінової політики. Від правильно розрахованої ціни залежить рівень попиту на продукцію та кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства [5, с. 242]. У контексті використання превентивних підходів до ціноутворення розуміння особливостей структури собівартості є ключовим фактором для забезпечення конкурентоспроможності та підвищення ефективності діяльності.

Розглянемо структуру собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Нова пошта» як приклад підприємства, яке працює в умовах динамічного ринку логістичних послуг [9]. Особливості ціноутворення в цій сфері включають врахування зростаючих витрат на паливо, транспортні засоби та інфраструктуру, а також адаптацію до змін у логістичних ланцюгах через наслідки війни. Аналіз собівартості такого підприємства дозволить оцінити, як превентивні підходи до формування цін можуть сприяти збереженню конкурентоспроможності, мінімізації ризиків та забезпеченню стабільного попиту навіть в умовах зовнішніх викликів.

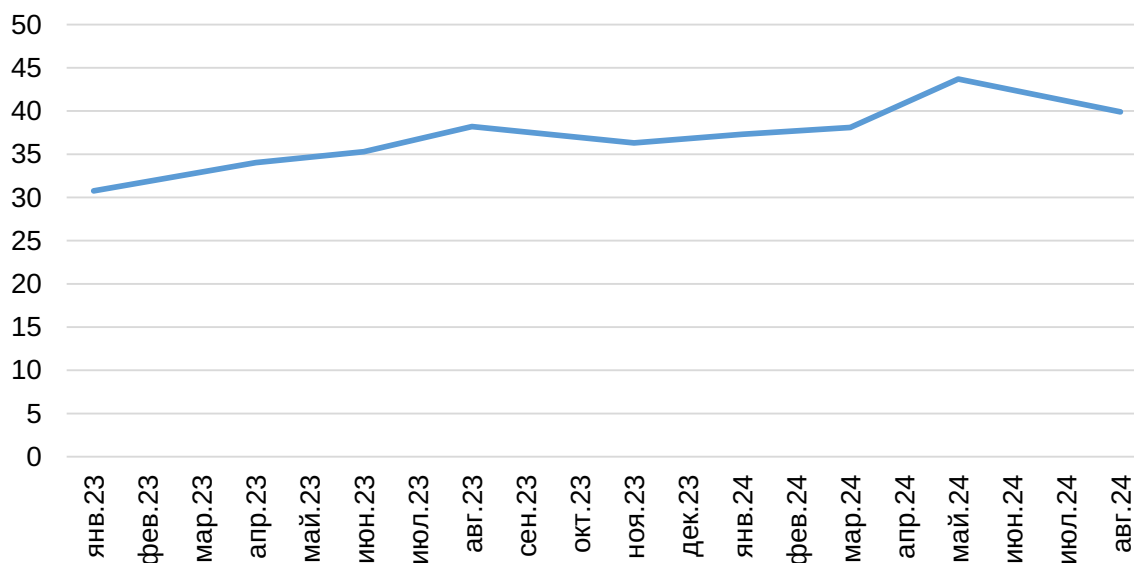

Рис. 1. Динаміка зміни значення Ukrainian Business Index (станом на серпень 2024)

Джерело: [14]

Внутрішні фактори		Зовнішні фактори
Собівартість продукції (зростання собівартості через підвищення витрат на виробництво, зарплати або енергоносії прямо впливає на необхідність підвищення цін)	← Ф А К Т О Р	Ринкова конкуренція (високий рівень конкуренції може змусити знижувати ціни, навіть незважаючи на зростання витрат)
Рівень продуктивності праці та ефективність виробничих процесів (підвищення продуктивності завдяки новітнім технологіям або ефективному управлінню може знизити собівартість, що дозволяє зберігати конкурентоспроможні ціни)	← Р И, Я К І	Економічна ситуація в країні (в періоди економічної нестабільності підприємства можуть бути змушені підвищувати ціни для покриття зростаючих витрат)
Стратегія підприємства (цінова політика підприємства часто залежить від його стратегії на ринку)	← В П Л И	Попит та пропозиція (попит на продукцію або послуги, а також їх пропозиція на ринку значно впливають на ціноутворення)
Фінансовий стан підприємства (якщо підприємство має достатньо фінансових ресурсів, воно може дозволити собі зниження цін для завоювання ринку або для підтримки конкурентоспроможності; у випадку фінансових труднощів може бути необхідним підвищення цін для покриття зростаючих витрат)	← В А Ю Т Б Н А Ц І	Зміни в технологічних умовах та інновації (технологічний прогрес та інновації на ринку можуть значно змінити цінові параметри – введення нових технологій або змін у виробничих процесах може знизити витрати на виробництво, що дозволяє знизити ціни або принаймні утримувати їх на стабільному рівні, незважаючи на зовнішні економічні умови)
Інвестиції в інновації та технології (інвестиції в нові технології, автоматизацію виробництва або модернізацію обладнання можуть призвести до значного зниження витрат, що дасть можливість зменшити ціни або зберегти їх на стабільному рівні; водночас високі витрати на інвестиції можуть тимчасово підвищити ціну, оскільки компанія повинна покривати витрати на модернізацію)	← І Н О У Т В О Р Е Н Н Я	Сезонні коливання (у багатьох галузях ціноутворення залежить від сезонності. Підвищений попит на продукцію чи послугу в певні періоди року може призвести до збільшення цін, в той час як в інші сезони ціни можуть бути знижені для стимулювання попиту) Законодавчі та регуляторні зміни (зміни в законодавстві можуть змусити підприємства змінювати свою цінову політику)

Рис. 2. Аналіз факторів, які впливають на ціноутворення в умовах сучасних викликів

Джерело: розроблено авторами за даними [2; 7; 10; 11]

Аналіз структури собівартості реалізованої продукції ТОВ «Нова Пошта» за 2021–2023 рр. дозволяє оцінити вплив різних факторів на ціноутворення та виявити ключові елементи, які безпосередньо впливають на фінансову ефективність (табл. 1).

За даними табл. 1 бачимо, витрати на оплату праці зросли майже на 50 %, що свідчить про збільшення кадрових витрат, що може бути наслідком зростання чисельності персоналу або підвищення заробітної плати через інфляцію чи потребу у кваліфікованих кадрах. Цей фактор має прямий вплив на

собівартість послуг і ціноутворення, оскільки підвищення витрат на оплату праці часто призводить до коригування тарифів для покриття витрат.

Зростання винагороди партнерам вказує на розширення мережі партнерських відносин або зміни в умовах співпраці, що вимагають більших виплат. Зростання цих витрат може бути пов'язане з посиленням конкуренції на ринку логістичних послуг, де важливим фактором є ефективна партнерська взаємодія для забезпечення швидкої доставки та покриття території.

Таблиця 1

Структура собівартості реалізованої продукції ТОВ «Нова Пошта» за 2021–2023 рр.

Стаття	2021		2022		2023	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Зарплата та пов'язані з нею витрати	5460258	33,2	5215373	27,1	7913909	27,6
Винагорода партнерам	3168830	19,3	4259979	22,1	6809500	23,8
Автопослуги	2069203	12,6	2745715	14,2	5945416	20,8
Матеріальні витрати та паливо	2663357	16,2	3711210	19,3	3350707	11,7
Амортизація	1262391	7,7	1614476	8,4	2136698	7,5
Обслуговування та ремонт основних засобів	306031	1,9	379562	2,0	571833	2,0
Компенсація комунальних витрат	326100	2,0	407083	2,1	518613	1,8
Оренда	336990	2,0	348949	1,8	471305	1,6
Послуги зв'язку	118827	0,7	134826	0,7	152581	0,5
Послуги обрешетування	179068	1,1	135494	0,7	151233	0,5
Послуги аутсорсингу	369725	2,2	108034	0,6	127161	0,4
Інші витрати	178224	1,1	215831	1,1	476081	1,7
Всього	16441004	100	19276532	100	28625037	100

Джерело: складено та розраховано авторами за даними [4]

У 2023 році витрати на автопослуги збільшились на 187% порівняно із 2021 роком. Таке значне зростання є результатом підвищення цін на пальне, витрат на обслуговування та ремонт транспорту, а також можливої закупівлі нових автотранспортних засобів для забезпечення розширення логістичних можливостей компанії. Таке збільшення витрат потребує ретельного прогнозування в ціноутворенні, щоб покрити додаткові витрати і забезпечити фінансову стійкість.

Загальні витрати на матеріали та паливо зменшились, що може свідчити про оптимізацію витрат. Враховуючи важливість цих витрат для логістичних компаній, їх оптиміза-

ція є важливою частиною стратегії ціноутворення.

Загалом, значне зростання витрат в розрізі окремих складових вимагає перегляду підходів до ціноутворення для забезпечення фінансової стійкості в умовах економічної нестабільності та зовнішніх викликів. У відповідь на значне зростання витрат ТОВ «Нова пошта» підняла тарифи (табл. 2), що є яскравим прикладом того, як підприємства, які працюють в умовах економічної нестабільності та зовнішніх викликів, змушені адаптувати свою цінову політику для збереження фінансової стійкості та забезпечення ефективної діяльності.

Таблиця 2

Вартість доставки документів та посилок до 30 кг ТОВ «Нова пошта» станом на з 01.10.2024 р.

Документи по всій Україні		65 грн		
Напрямок	Тип посилки			
	Мала, до 2 кг	Середня, до 10 кг	Велика, до 30 кг	
Локал	60 грн	90 грн	140 грн	
По Україні	80 грн	110 грн	160 грн	
Доплата за доставку у смт та села	+ 25 грн до тарифів по Україні			
За габарит більше 120 см	+ 50 грн за кожне місце для Посилок до 30 кг			

Джерело: [1]

Прогнозована динаміка зміни собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Нова Пошта» на 2025–2027 рр. за допомогою відповідних інструментів MS Excel (рис. 3), дозволяє оцінити майбутні тенденції розвитку собівартості. Отримане значення коефіцієнта детермінації ($R^2 = 0,9795$) підтверджує високу точність моделі, що дозволяє з великою ймовірністю прогнозувати подальшу динаміку. Оскільки собівартість має прямий вплив на формування цін на послуги, прогнозоване зростання витрат вимагає коригування цінової політики для збереження рентабельності. Необхідно враховувати ці зміни в стратегії ціноутворення, щоб не тільки компенсувати зростання витрат, а й зберегти конкурентоспроможність на ринку. Прогноз на 2025–2027 рр. вказує на необхідність врахування нових факторів, таких як зміни в ринкових умовах, інфляція, підвищення вартості сировини та транспорту, що може призвести до ще більших витрат. Для адаптації до таких умов доцільним є розробка стратегії оптимізації витрат та ефективного управління ціноутворенням.

Виходячи із вище означеного, формування стратегії ціноутворення, з урахуванням превентивних підходів, є критично важливим для підприємств, які працюють в умовах нестабільності середовища (рис. 4) та вимагає комплексного підходу, що включає етапи, орієнтовані на постійний моніторинг та аналіз змін у зовнішньому і внутрішньому середовищі, а також розробку гнучких і адаптивних механізмів для формування ціни. Важливою складовою є впровадження превентивних заходів [13], таких як автоматизація проце-

сів, динамічне ціноутворення, оптимізація витрат та постійне вдосконалення внутрішніх процесів. Зокрема, ці заходи допоможуть швидко реагувати на коливання економічної ситуації, забезпечуючи стабільність цін і збереження конкурентоспроможності. Стратегія, що поєднує ефективне управління ризиками, інновації в технічних та виробничих процесах [6], а також прозорість і гнучкість ціноутворення, дозволяє зберігати фінансову стійкість підприємства навіть у періоди економічної та політичної нестабільності, що є ключем до підвищення його ефективності діяльності.

Таким чином, ефективність ціноутворення є важливим фактором для підвищення загальної результативності діяльності підприємства, особливо в умовах нестабільності та безпекових викликів. Для забезпечення стабільного розвитку підприємства необхідно впроваджувати стратегії, що базуються на гнучкості та здатності адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, в т.ч. і у ціноутворенні. Тому, стратегічно спрямоване ціноутворення з урахуванням превентивних підходів, що враховує вплив як внутрішніх, так і зовнішніх факторів, є ключем до підвищення конкурентоспроможності та сталості підприємства в умовах динамічності середовища.

Висновки. Дослідження особливостей ціноутворення як інструменту підвищення ефективності діяльності підприємств в умовах сучасних викликів безпекового середовища дозволяє виокремити кілька ключових висновків. По-перше, ефективність цінової стратегії безпосередньо залежить від здатності підприємств адаптуватися до зовніш-

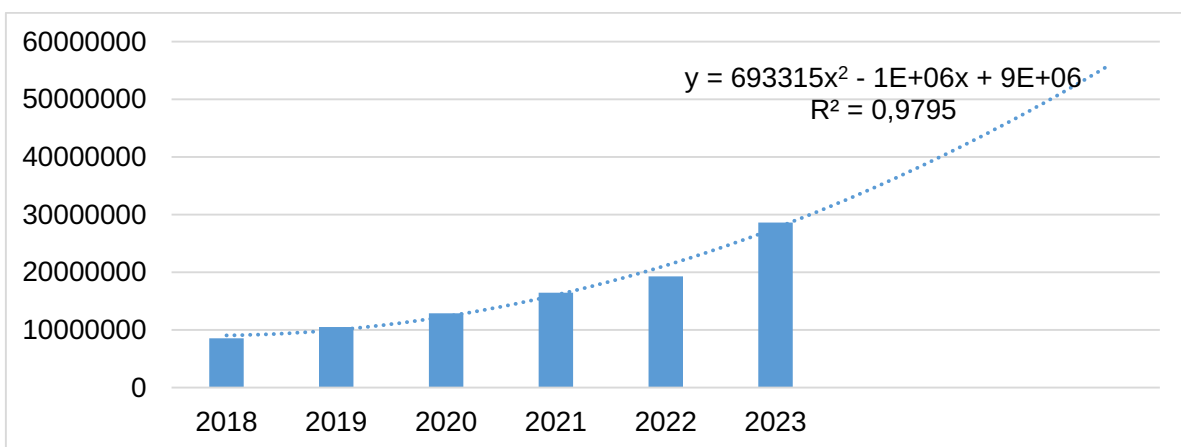

Рис. 3. Прогнозування динаміки зміни собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Нова Пошта» на 2025–2027 рр., тис. грн

Джерело: розроблено авторами

Рис. 4. Особливості ціноутворення як інструменту підвищення ефективності діяльності підприємств у контексті використання превентивних підходів в умовах сучасних викликів безпекового середовища

Джерело: розроблено авторами за даними [3; 8; 12; 15; 16; 17]

ніх змін, зокрема економічних, політичних та безпекових факторів. Ціноутворення повинно бути гнучким і швидко реагувати на коливання попиту, зміну вартості ресурсів, а також вплив зовнішніх ризиків, таких як інфляція, зміни в міжнародних торговельних відносинах чи політичні кризи. По-друге, превентивні підходи в ціноутворенні повинні включати комплекс заходів, спрямованих на зменшення ризиків і підвищення стабільності. Використання інструментів прогнозування, моніторингу ринку, а також оптимізації внутрішніх

процесів (автоматизація, інновації в технологічних процесах, зниження собівартості) дозволяє зберігати рентабельність навіть у періоди нестабільності. Превентивні заходи забезпечують підприємствам можливість оперативно адаптувати свою цінову політику до нових умов, не втрачаючи конкурентоспроможності. По-третє, важливим фактором є побудова чіткої і прозорої цінової політики, яка враховуватиме інтереси різних сегментів ринку. Використання стратегій динамічного ціноутворення, цінової диференціації, а також

програм лояльності дозволить підприємствам зберігати стабільний попит, одночасно підвищуючи свою прибутковість. Встановлення ціни на основі аналізу витрат, попиту та поведінки споживачів забезпечує оптимальне співвідношення вартості та якості, що є важливим для ефективної діяльності підприємства в умовах змінного ринку. По-четверте, особливе значення має інвестиційна готовність підприємств до впровадження нових технологій і методів виробництва, що дозволяють знижувати витрати та покращувати якість продукції. Стратегічне управління собівартістю, зокрема через використання новітніх технологій, автоматизацію та інноваційні методи управління ресурсами, є важливою складовою успіху в

сучасних умовах. У підсумку, важливим аспектом є комплексний підхід, що включатиме не лише адаптацію цінової політики до змінюваного зовнішнього середовища, але й постійне вдосконалення внутрішніх процесів через інновації, автоматизацію та стратегічне управління витратами. Гнучкість у ціноутворенні, а також здатність передбачати та коригувати стратегію в реальному часі, дозволить підприємствам зберігати свою конкурентоспроможність і стабільність навіть в умовах нестабільної невизначеності.

Перспективи подальших розвідок лежать в площині дослідження впливу сучасних інноваційно-цифровізаційних тенденцій на ціноутворення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Базові тарифи ТОВ «Нова пошта». URL: <https://novapost.com/uk-ua/shipping-cost>
2. Веселовська Т. Є. Вплив війни на ціноутворення та споживчу поведінку в готельно-ресторанній сфері України. *Академічні візії*. 2024. Випуск 32. С. 1–10. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.12071138>
3. Дергалюк Б. В., Середюк К. М. Методи управління ціновою політикою підприємства. *Ефективна економіка*. 2024. № 6. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.6.20>
4. Звіти ТОВ «Нова Пошта». URL: <https://novaposhta.ua/partners/id/11113>
5. Каленич І. С. Економічна сутність витрат і собівартості продукції. *Бізнес Інформ*. 2019. № 11. С. 241–246. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-11-241-246>
6. Ковальчук А. М., Сафонік Н. П. Стратегічні детермінанти забезпечення конкурентоспроможності підприємств в контексті активізації проєктної діяльності. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 11(39). С. 921–931. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-11\(39\)-921-931](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-11(39)-921-931)
7. Ліганенко І. В., Дарушин О. В., Ніколаєв О. І. Особливості ціноутворення на виробничих підприємствах в умовах економічної нестабільності. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 61. DOI: <https://doi.org/10.3278/2/2524-0072/2024-61-96>
8. Ліман В., Іванчук Я., Ярошук Р. Динамічне ціноутворення в українському Інтернет-ритейлі. *Вимірjувальна та обчислювальна техніка в технологічних процесах*. 2024. № 2. С. 231–236. DOI: <https://doi.org/10.31891/219-9365-2024-77-30>
9. Офіційний сайт ТОВ «Нова пошта». URL: <https://novapost.com/uk-ua/>
10. Ощепков О. П., Магденко С. О. Тенденції ціноутворення та економічні ризики для підприємств харчової промисловості. *Причорноморські економічні студії*. 2022. Випуск 78. С. 51–55. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.78-8>
11. Пашкуда М. О. Аналіз методів ціноутворення та особливостей їх застосування на електропостачальних підприємствах. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2023. Вип. 56. С. 17–22. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-2675/2023-56-3>
12. Рябенька М. О. Удосконалення цінової політики на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-77>
13. Сафонік Н. П. Превентивне управління як підґрунтя попередження кризових явищ в контексті інноваційного розвитку підприємств. *Theory and practice of modern science: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the III International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 1), April 1, 2022. Kraków, Republic of Poland: European Scientific Platform*. P. 19–20.
14. Стан та потреби бізнесу в умовах повномасштабної війни, серпень 2024. URL: <https://business.diia.gov.ua/analytics/research/stan-ta-potreby-biznesu-v-umovakh-povnomasshtabnoi-viiny>
15. Arefieva, O., Tytykalo, V., Kalyniuk, V., Sytnik, N., & Gnitetskyi, I. (2023). Formation of the Adaptive Management System for the Economic Security of Enterprises in the COVID-19 Context. *Journal of the University of Zulia*, 14(40), 539–554. DOI:10.46925/irdluz.40.30
16. Korytko T., Bryl I., Piletska S., Arefiev S., Arefieva O. Strategy of innovative development of an enterprise on the basis of evaluation of its intellectual capital. *Scientific Bulletin of National Mining University*. 2021. Issue 3. P. 134–141. URL: <http://nvngu.in.ua/index.php/en/archive/on-the-issues/1866-2021/content-3-2021/5886-134>

17. Kovalchuk A.M., Safonik N.P. Zaliznyuk V. P. Strategic management of adaptation of enterprises innovation activity of to the conditions of the sustainable development. *Economics, management and administration in the coordinates of sustainable development*: Scientific monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2021. P. 679-692. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-157-2-37>

REFERENCES:

1. Bazovi taryfy TOV «Nova poshta» [Basic tariffs of Nova Poshta LLC]. Available at <https://novapost.com/uk-ua/shipping-cost>
2. Veselovska, T. Ye. (2024). Vplyv viiny na tsinoutvorennia ta spozhyvchu povedinku v hotelno-restorannii sferi Ukrainy [The impact of the war on pricing and consumer behavior in the hotel and restaurant sector of Ukraine]. *Academic Visions*, (32), 1–10. <https://doi.org/10.5281/zenodo.12071138>
3. Derhaliuk, B. V., & Serediuk, K. M. (2024). Metody upravlinnia tsinovoio politykoio pidprijemstva [Methods for managing enterprise pricing policy]. *Efficient economy*, (6). DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.6.20>
4. Zvity TOV «Nova Poshta» [Reports of Nova Poshta LLC]. Available at <https://novaposhta.ua/partners/id/11113>
5. Kalenych, I. S. 2019. Ekonomichna sutnist vytrat i sobivartosti produktsii [The Economic Essence of Costs and Self-Cost of Production]. *Business Inform*, (11), 241–246. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-11-241-246>
6. Kovalchuk, A.M., & Safonik, N.P. (2024). Stratehichni determinanty zabezpechennia konkurentospromozhnosti pidprijemstv v konteksti aktyvizatsii proiektnoi diialnosti [Strategic determinants of ensuring enterprise competitiveness in the context of activating project activities]. *Scientific innovations and advanced technologies*, (11(39)), 921–931. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-11\(39\)-921-931](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-11(39)-921-931)
7. Lihanenko, I. V., Darushyn, O. V., & Nikolaiev, O. I. (2024). Osoblyvosti tsinoutvorennia na vyrobnychkykh pidprijemstvakh v umovakh ekonomichnoi nestabilnosti [Peculiarities of pricing at manufacturing enterprises in conditions of economic instability]. *Economy and Society*, (61). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-96>
8. Liman, V., Ivanchuk, Ya., & Yaroshchuk, R. (2024). Dynamichne tsinoutvorennia v ukrainskomu Internet-riteili [Dynamic pricing in Ukrainian Internet retail]. *MEASURING AND COMPUTING DEVICES IN TECHNOLOGICAL PROCESSES*, (2), 231-236. <https://doi.org/10.31891/2219-9365-2024-77-30>
9. Ofitsiynyi sait TOV «Nova poshta» [Official website of Nova Poshta LLC]. Available at <https://novapost.com/uk-ua/>
10. Oshchepkov, O.P., & Mahdenko, S.O. (2022). Tendentsii tsinoutvorennia ta ekonomichni ryzyky dlia pidprijemstv kharchovoi promyslovosti [Pricing trends and economic risks for food industry enterprises]. *Black sea economic studies*, (78) 51–55. <https://doi.org/10.32782/bses.78-8>
11. Pashkuda, M.O. (2023). Analiz metodiv tsinoutvorennia ta osoblyvostei yikh zastosuvannia na elektropostachalnykh pidprijemstvakh [analysis of pricing methods and features of their application at electricity supply enterprises]. *International Humanitarian University Herald. Economics and Management*, (56), 17–22. <https://doi.org/10.32782/2413-2675/2023-56-3>
12. Riabenska, M. O. (2023). Udoskonalennia tsinovoio polityky na pidprijemstvakh hotelno-restorannoho biznesu [Improvement of the price policy at hotel and restaurant business enterprises]. *Economy and Society*, (50). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-77>
13. Safonik, N.P. Preventyvne upravlinnia yak pidhruntia poperedzhennia kryzovykh yavlyshch v konteksti innovatsiinoho rozvytku pidprijemstv [Preventive management as a basis for preventing crisis phenomena in the context of innovative development of enterprises]. *Theory and practice of modern science: collection of Scientific Papers «SCIENTIA»*, (April 1, 2022; Kraków, Poland), 19–20.
14. Stan ta potreby biznesu v umovakh povnomasshtabnoi viiny, serpen 2024 [State and needs of business in the conditions of full-scale war, August 2024]. Available at <https://business.diia.gov.ua/analytics/research/stan-ta-potreby-biznesu-v-umovakh-povnomasshtabnoi-viiny>
15. Arefieva, O., Tytykalo, V., Kalyniuk, V., Sytnik, N., & Gnitetskyi, I. (2023). Formation of the Adaptive Management System for the Economic Security of Enterprises in the COVID-19 Context. *Journal of the University of Zulia*, 14(40), 539–554. <https://doi.org/10.46925/rdluz.40.30>
16. Korytko T., Bryl I., Piletska S., Arefiev S., Arefieva O. (2021). Strategy of innovative development of an enterprise on the basis of evaluation of its intellectual capital. *Scientific Bulletin of National Mining University*, (3), 134–141. Available at <http://nvngu.in.ua/index.php/en/archive/on-the-issues/1866-2021/content-3-2021/5886-134>
17. Kovalchuk, A.M., Safonik, N.P. Zaliznyuk, V. P. (2021) Strategic management of adaptation of enterprises innovation activity of to the conditions of the sustainable development. *Economics, management and administration in the coordinates of sustainable development*: Scientific monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing, pp. 679–692. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-157-2-37>